

Y İ Z Y L İ N

İ Ç İ N D E N

D Ü Ş E N

A D A M

ROMAN

MORITZ RINKE

ÇEVİRİ: ÖMÜR NAZ KURT

♥ can
çağdaş

MORITZ RINKE
YÜZYILIN İÇİNDEN
DÜŞEN ADAM

Can Çağdaş

Yüzyılın İçinden Düşen Adam, Moritz Rinke

Almanca aslından çeviren: Ömürnaz Kurt

Der Mann, der durch das Jahrhundert fiel

İlk basım (çeviriye kaynak alınan basım): Kiepenheuer & Witsch, 2010

© 2010, Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co. KG, Köln / Almanya

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2019, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Nükhet Polat

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-4170-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750741708

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MORITZ RINKE
YÜZYILIN İÇİNDEN
DÜŞEN ADAM

ROMAN

Almanca aslından çeviren

Ömürnaz Kurt

♥can

MORITZ RINKE, 1967'de Worpswede'de doğdu. 1989-1994 arasında Gießen Üniversitesi'nde Uygulamalı Tiyatro Bilimi öğrenimi gördüğü sırada *Süddeutsche Zeitung*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Die Zeit* ve *Theater heute* gibi gazete ve dergilere röportajlar ve yazılar hazırladı. 1994-96 yıllarında *Berliner Tagesspiegel* gazetesi için yazdıktan sonra oyun yazarlığına ağırlık veren Rinke, röportaj, makale ve oyunları ile pek çok ödüle layık görüldü. 2008'de sinemaya uyarlanan *Republik Vineta* (2000) ve *Das Stockholm-Syndrom* (1999), *Männer und Frauen* (1999), *Die Nibelungen* (2002), *Sommer* (2002), *Die Optimisten* (2003), *Café Umberto* (2005), *Wir lieben und wissen nichts* (2012), *Erinnerungen an die Gegenwart* (2014), *Westend* (2018) oyunlarından bazılarıdır. İlk romanı *Yüzyılın İçinden Düşen Adam* (2010) yayımlandıktan sonra kısa sürede geniş bir okur kitlesine ulaştı ve *Der Spiegel* dergisinin çoksatar listesine girdi.

ÖMÜRNAZ KURT, 1986'da İstanbul'da doğdu. Ortaokulu ve liseyi İstanbul Alman Lisesi'nde okudu. İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndaki lisans eğitiminin ardından İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültürel İncelemeler Programı'nda yüksek lisans eğitimini tamamladı. Lisans yıllarından beri çeviri ve editörlük yapmaktadır. Karl Orslberg'in *Sistem* (2010) ve *KaraYağmur* (2011) adlı yapıtlarını dilimize kazandıran Ömürnaz Kurt, halen İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tez çalışmasına devam etmektedir.

R.C. ve H.R.'ye
ve eski dünya köyüme

“Donup kaldın,
Gözlerin arkanda, ah! Bunca zamandır!
Neden kaçarsın kışlardan dünyaya,
ey budala?”

Friedrich Nietzsche

İçindekiler

1 Sonun Başlangıcı 17

BİRİNCİ BÖLÜM: BERLİN-WORPSWEDE

2 Paul Şehirde Yaşıyor ve Bir Sebep Arıyor 23

*Planlar ve annenin marulları * Kovac ve Halmer projesi *
Christina, porno projesi ve tereyağlı kek * Rilke'nin oğlu *
Paul Kück (Kuzey'in Rodin'i) * Kayıp Doğu zamanlarının
satıcısında*

İKİNCİ BÖLÜM: SANATÇI KOLONİSİNDE

3 Moor'a Varış (Nullkück ve Büyükbaba Evi) 61

*Kück'ler ve içindeki inekler nasıl açıklanabilir? *
Johanna Kück (Bataklıkta anneye telefon konuşması No.1)*

4 Ohlrogge, Don-Camillo-Kulübü'nde (I) 86

1967 yazı, terk edildikten hemen sonra (Düello)

5 Anneye Telefon Konuşması No. 2 (Yüzyılın Sanatçısı) 92

6 Ohlrogge, Don-Camillo-Kulübü'nde (II) 97

*1967 yazının sonu, gübre yolculuğu (ikinci amok koşusu) *
Sonbahar (kıskançlık, aşağılanma, hastalanma üzerine) *
1967 kışı (ayrılık yılı bitmek bilmiyor)*

7 Uzun Zaman Sonraki İlk Gece 108

*Kuzey Almanyalı Herr Brüning (Moor'da ikinci gün) *
Ebeveyn kavgası (ve hiç yaşanmamış Babalar Günleri)*

8 Marie'nin Hikâyesi 125

1944 ilkbaharında Stolte'deki merdivenlerde: Koloninin babası genç bir kadına rastlar * Eski ambarda 1944 ilkbaharı: Paul Kück ve modeli Marie * Batakılıkta 1944 ilkbaharı: Mackensen ve modeli Marie * Mayıs 1953: Mackensen'in cenazesi. Cenazeden sonra sanatçılar bowling oynamaya giderler (Aşk, suçluluk ve Marie hakkında)

9 Ohlrogge Gazete Okuyor, Kendini Kaybediyor ve İneklere Koşuyor 143

1967 yazı: Kück'lerde gece yarısı * 1967 yazı: Wilhelm Reich'tan orgazmın işlevi (ardından: ayrılık ve def etme)

10 Paul Kazmaya Başlıyor ve Yine Nefes Alamıyor (Ve Çiftçi Renken 1945'ten Beri Sütle Geliyor) 151

Bataklık alerjisi! (Ve çiftçi Gerken'in korkunç kahkahası)

11 Ohlrogge İneklele Kalıyor ve Geçmiş Bırakmıyor 160

1967 yazı: Ohlrogge'nin sınırın ardına taşınması ve batakılıkta çürüyüp gidişi * 1989'da bir şey oluyor: 7 Paula ve 7000 Ohlrogge günü (İnsanların ün sevdası üzerine)

12 Nullküç'ün Tille ve Else'ye Yazdığı Mektuplar (Ve Anneyle Telefon Konuşması No. 3) 167

13 Batakılıktaki Keşif 174

14 Ohlrogge Konuyu Hâlâ Kapatamıyor ve 1933'ten Kalma Kahveyi İçiyor 176

1967 yazının başları, ayrılıktan önce: Jahn'la beraber batakılıkta (Marie'nin ölümüne dair sorular) * 1972 sonbaharı, ayrılıktan dört yıl sonra. Ohlrogge bir geçmiş zaman uzmanına gidiyor (Dr. Anton Rudolph)

15 Paul Café Central'de Oturuyor, Yabancı Yatak Odalarını ve Eski Marie Sorularını Hatırlıyor (Sonra Onurlu Adam Geliyor) 189

1974 sonbaharı, aile konuşmaları: Ölü bir amca çocuk sahibi olabilir mi? Peki Marie gerçekten de batakılıkta mı?

16 Ohlrogge, Kück Ambarının Arkasında Geçmiş Kazıp Çıkarmaya Karar Veriyor ve Tanrı Sorulu Kadını Geri Gönderiyor 201

1967 yazı, ayrılıktan kısa süre önce: Johanna'ya ambarda zorla sahip oluşu

17 Reich Gıda ve Tarım Bakanı – Tarihle İlişki Hakkında (Paul'ün Bataklıkta Üçüncü Günü) 206

18 Ohlrogge Bir An İçin Şimdiki Hayatına Bakıyor ve Saat Tam 12.00'de Yaşlanıyor 209

1967 yazı: Denizden geldikleri ve ambara girdikleri günden sonraki son günler

19 Reich Gıda ve Tarım Bakanı'yla Gece 216

20 Ohlrogge Yatakta Doğruluyor ve O Zamanlar Paul Kück'ün Gübrelili Bahçeyi Neden Başkasına Kazdırmadığını Anlıyor (Duyuru!) 219

21 Nullküek Geçmişini Yazdırmaya Başlıyor (Ve Kızı Babası İçin Savaşıyor – Anneyle Telefon Konuşması No. 4) 221

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İKİ RUS BATAKLIĞA İNİYOR

22 Tetris Melodili Adam Georgiy 233

23 Ohlrogge'nin Küek Vakasıyla İlgili Telefon Görüşmeleri 238

24 Konuşan Odalar, Bataklık Kadınları ve Kuyuları Hazırlayan Herr Brüning 244

1 Ekim 1978: Büyükbabanın cenazesi (Ve Adolf Hitler'e ait olduğu iddia edilen bir madalyonun yanlış Küek mezarına gelişi)

25 Ana, Worpswede'de (Ağaçlarda Mobilyaların Olduğu Masal Diyarı) 260

26 Ohlrogge, Worpswede Terapi Grubunda 265

27 Yabancı Adam 274

28 Çocukluk Düşümleri 284

29 Ohlrogge Resim Grubuyla Bataklıkta 296

30 Ana ve Georgiy (Boş Çerçeveyle Dövüş) 303

31 Tekinsiz Ambar (Zamanın Orospularına Sorular) 307

32 Hanomag Traktörle Geçmiş Yönetimi (Ve Anneyle Telefon Görüşmesi No. 5) 311

33 Yatakta Uykuya Dalma Çalışmaları ve Okuma (Orgazmın formülü, Bataklığın Nefesi, Büyükbabanın Notları) 323

34 Ana ve Georgiy (Hamme'de İki Rus) 332

35 Anton Rudolph, Dutschke'yle Gölde, Nullküç landflirt.de'de – ve Yeniden Ziyaret 339

Bahçedeki Yeni Heykel!

36 Anne Duvarı 355

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: FINAL

37 Hafif Ağrı 363

38 Büyükbaba Ambarda (Mektup ve Marie'nin Ölümü) 372

39 Ohlrogge'nin Tıkanmış Hayatı 378

40 Sessizlik (Anneyle Telefon Görüşmesi No. 6) 383

41 Ohlrogge, Don-Camillo-Kulübü'nde (III) 387

42 Nullküç Gözlerini Artık Kapatmak İstemiyor 393

43 Ana ile Ohlrogge Kubbeli Yatakta 395

44 Yeni Temel (Ve Marie'deki Dikiş) 403

Nullküç ve Marie (Bilezik ve sanat hırsızlığı)

45 Anne çalışmaları: Paul Son Telefon Konuşmasını Sineye Çekiyor, Nullküç Bir Mihrap İnşa Ediyor ve Güç Topluyor 411

46 Ohlrogge Kendini Tersyüz Ediyor ve Bırakıyor 415

47 Anne Arayışı, Baba Firarı, Amok Sürüşü 429

48 Temel Çökmesi (Ve Nullküç Daha Fazla Dayanamıyor) 437

49 Don-Camillo-Kulübü'nde Final 445

50 Son 454

1

Sonun Başlangıcı

İnşaat firması Brüning göz boyamak için hiç mi hiç uğraşmamıştı: Çocukluğu er ya da geç tam ortadan ikiye ayrılacaktı.

Binanın batı kanadı –annesi ve onun karşı konulamaz sevgisiyle, Kuzey’in Rodin’i diye anılan heykeltıraş büyükbabasıyla ve her gün Kuzey Almanya’ya özgü tereyağlı kek yapan büyükannesiyile beraber büyüdüğü o batı kanadı– çökmeye başlayacak ve Teufelsmoor¹ topraklarına gömülecekti. Bununla beraber ailenin geri kalanının yaşadığı doğu kanadı eşzamanlı olarak yükselecekti, ta bina ortadan ikiye ayrılıncaya dek. Sonraysa doğu kanadı bataklığa saplanacak ve muhtemelen er ya da geç Kück ailesine ait bu kısım da –çilli Johans’ı, mavi gözlü Hinrichs’i, süt inekleri, katilleri, şnapsı ve bugün hâlâ yaşlı bir Worpswede’linin² resminde adeta bir hayalet gibi arzıendam eden güzel saman sarısı saçlarıyla çiftçi güzeli model Marie’yle birlikte– toprağa gömülecekti.

1. Aşağı Saksonya’da Bremen’in kuzeyinde yer alan bataklıklı bölge. Bugün Yüksek Almandada Teufelsmoor (şeytan bataklığı) olarak anılan bölge aslen Aşağı Almandadaki *Duvelsmoor* (verimsiz toprak) sözcüğünden ve şeytan anlamına gelen *Dovell/Dövel* sözcüklerinden türemiştir. (Y.N.)

2. Bremen yakınlarındaki kasabayı 19. yüzyıldan itibaren sanatçılar mesken tutmuştur, günümüzde de “sanat kasabası” olarak anılmaktadır. (Y.N.)

“Temel çökmesi,” diye fısıldadı Paul kendi kendine.

“Temel çökmesi” yerel inşaat firması Brüning’in bu tip felaketler için kullandığı teknik terimdi. Sözünü ettikleri türden bir çökme bu kuzey bölgesinde, eskiden sadece turba çiftçilerinin yaşadığı ve mavi yelkenleriyle nehirler üstünde yol aldığı Teufelsmoor sınırındaki bu bataklık çayırlarda ilk defa yaşanmıyordu.

Paul bataklığa bir sandalye çekti; eğik, çatlak dolu duvarlara ve binanın bir geminin eğik gövdesini andıran batı kanadına bakarken sakince nefes almaya çalıştı. Uzaklardan bir ineğin sesini duydu, ardından daha yakınlardan bir inek sesi daha geldi, muhtemelen diğerine birkaç çayır öteden cevap veriyordu.

Oturduğu sandalyenin de bataklığa gömüldüğünü hissetti; pantolonunun cebinden küçük siyah bir not defteri çıkardı, ilk sayfasında “Paul Wendland” ve cep telefonu numarası yazılıydı. Esasında soyadı “Wendland-Kück”tü, ama o sadece “Wendland”ı kullanıyordu, çünkü “Kück” dışarıdaki dünyada kimse tarafından anlaşılmıyordu. “Halmer Projesi”nden sonra boş bir sayfa açtı. Tüm projelerini not defterine yazardı, tıpkı kişisel amaçlarını, problemlerini ve onların muhtemel çözümlerini yazdığı gibi; ta çocukluğundan beri Kück ailesindeki karmaşayla ve hayatındaki genel kaosla mücadele etmek için notlar alıp liste ve denklemler hazırlardı.

Güncel problemler

1. Temel çökmesi
2. Bahçedeki ölümler (Bronz kaplama Marie!!!)
3. Kück ailesinin son ferdi komada ve ölecek. (Zavallı Nullkück!)
4. Çayırdaki ve gece kulübündeki o adamın babam olduğunu daha fazla nasıl inkâr edebilirim? (Şim-

di “Wendland”ın üstünü de çizebilirim. Adım artık sadece Paul.)

Paul ani bir hamleyle ayakkabılarını, avı elinden alınan tuhaf, obur bir hayvan gibi guruldayan ve tıslayan bataklıktan çekip çıkardı. Baba maddesinin altına şöyle yazdı:

5. Yine ıslak, çamurlu ayaklar. Bütün hayatımın özeti: ıslak, çamurlu ayaklar.

Sonra çantasını alıp batıya doğru boylu boyunca uzanan ve sonunda birleştikleri bulutlarla beraber akan çayırlara doğru yürüdü.

BİRİNCİ BÖLÜM

Berlin-Worpswede

2

Paul Şehirde Yaşıyor ve Bir Sebep Arıyor

Paul şeker dolu kaşığı elinde tutarken kafenin camekânından dışarıya bakıyordu.

Dört aydır tanıdığı Christina bir araştırma laboratuvarında işe başlamak üzere dün Barselona'ya uçmuştu.

“Benimle gel, sen de orada yaşayabilirsin,” diye önermişti.

“Öylece Barselona'ya gelip orada yaşayamam. Önce burada, Berlin'de kendimi kanıtlamalıyım,” diye cevap vermişti o da.

Paul havaalanında dönüp bir kez daha ona bakmıştı. Bir yerlerde, gerçekten sevenlerin asla arkalarına dönüp bakmayacaklarını ya da uzun uzun el sallamayacaklarını okumuştı; o halde ona neler oluyordu? Cam kapının ardında, güvenlikte kemerini çıkaran Christina'yı izlerken onu birkaç sene sonra yeniden gördüğünü hayal ediyordu: Kara gözleriyle yine böyle güzel olacaktı ve Paul de ona sarılıp onu öpmek isteyecekti, ama Christina hayalinde birdenbire eli kolu çocuk dolu, yanında İspanyol bir boğa güreşçisi ya da elinde örnek alma çubuğuyla gezen bir profesörle belirmişti. Otobüse binmiş, göğe yükselen uçağa bakarken, işte hayat böyle çabuk geçip giderken doğru kadını kaçırdım, diye düşündü.

Rosenthaler Meydanı'ndaki kafe, sabah saat 08.30;

Paul mekânın masalarından birinde oturan tek müşteriydi, önünde bir fincan latte macchiato ve siyah not defteri. Diğerleri latte macchiato'larını karton bardaklarında alıp gitmek için sıraya girmiş, bu esnada baştan savma bir şekilde dergileri karıştırıyor ve dışarıya, yol kenarına park ettikleri, dörtlüleri yanan arabalarına bakıp duruyorlardı. Karton bardağını alan içine beyaz ya da esmer şekerini karıştırıyordu; o esnada bazen birbirlerinin yoluna çıkıyorlar ve böylece bazıları şekersiz bir şekilde aceleyle kendini sokağa atıyor ve ancak arabalarına vardıklarında ya da trafik ışıklarında ayakta dikilirken kahvelerinden bir yudum alabiliyorlardı.

Belki de bu abartılıydı, belki böyle şeyleri fazla büyütüyordu; ama işe yetişme telaşı, zorunluluklar ve planlanmış işler tarafından kuşatıldığı ve kısa bir mola vermek için fırsat kolladığı bir dönemi hiç olmuş muydu? Tüm günü karton kahve bardağıyla trafik ışıklarında dikilerek geçirebilecek olmak onu üzüyordu, hiçbir zaman onca iş gücü arasında diğerlerine adeta özgürlük, hatta mutluluk gibi gelen o ânı kullanamayacaktı. Paul tatil yaparken ölmeye mahkûm olduğuna inanıyordu, zira planlanmış bir hayat tarafından kuşatılmadıkça insan zamana nasıl tahammül edebilirdi ki?

Kaşığı hâlâ elinde tutuyordu, enerjik bir hareketle not defterine dökülen tanecikleri temizledi:

Planlar:

1. Galeri/meslek: Simsarlar ve koleksiyonerlerle tanışılacak. Çinliler. Ruslar. Dubaililer. (Dubailer? Aman işte Dubai'den gelenler!)
2. Aşk/hayat: Barselona seyahati (Easy jet)

Google'da Barselona'daki en iyi restoranları aradı ve defterine not aldı:

3. Christina'yla Set Portes'e (7 Kapı) yemeğe gidecek!
(Adres: Passeig d'Isabel)
4. Rioja Vallformosa ısmarlanacak! (Bir şişe!)
5. Evlilik teklifi yapılacak! (Ya en başta ya da hiç!)

İçinden "6. Çocuklar!" yazmak geldi, ama sonra vazgeçti. Onun yerine şöyle yazdı:

a) Galeri/meslek: Halmer Projesi

Planlar ve annenin marulları

Paul, Brunnen Caddesi'nde küçük bir galeri işletiyordu. Burası yakın zamana kadar çamaşırhane olarak işletilen, hafif loş bir salondan oluşuyordu. Zeminde yıllarca maruz kaldığı sıkma programı yüzünden yer yer göçükler oluşmuştu, Paul'ün sürekli çeşit çeşit tütsüler denemesine rağmen içerisi hâlâ eski ve küflü çamaşır kokuyordu: reçine, balsam, odunsu kokular, kökler, çiçek kokuları... hatta son olarak galerisinde balta girmemiş ormanlardan gelen ot demetleri tütüyordu. Galerinin solunda gözlükçü Meyer, sağında Gina'nın köpek bakım salonu ve karşıda Hırvat hurdacı Kovac. Gözlükler, köpekler ve hurda arabalar ilk bakışta pek de ideal bir çevre izlenimi vermiyordu, yine de Paul galerisine inanıyordu. Bu muhitin zamanla popülerleşeceğini ve şehrin doğu tarafının merkezi haline geleceğini düşünüyordu.

Showroom'da rahat rahat aşağı yukarı beş tablo sergileyebiliyordu, muhtemelen tüm tabloların toplamından daha değerli olan Worpswede'den Heinrich Vogeler tasarımını masasının arkasındaki alanı kullanırsa bir altıncıyı da asabilirdi. Zaman zaman yere yoga matını serip biraz egzersiz yapıyordu (omuz duruşu, karga duruşu ve uçan

köpek¹). Christina'nın biyoloji enstitüsünde sonsuz saatler boyunca çalıştığı gecelerde matın üzerinde uyuduğu da olmuştu. Sonra sabah galeride uyanıyor, matını topladıktan sonra fırından bir sandviç alıp annesinin yeni başlangıcı için hediye ettiği "Primera Macchiato Touch Next Generation" modeli kahve makinesiyle kendine kahve yapıyordu. Paul galeriyi saat tam 10.00'da açıyordu, oysa 10.30'da ya da 10.40'ta da açabilirdi, hatta hiç açamayabilirdi de; nasılsa kimsenin gelip gittiği yoktu. Genelde henüz sandviçini yerken saat tam 10.00'da açması ve kahvaltısını bitirmek için acele etmesi gerektiğini düşünürdü. Eğer disiplinli olursa günün birinde başarı da bunu izleyecekti, bundan emindi.

Brunnen Caddesi gerçekten de iyi bir caddeydi, fakat Bernauer Caddesi tarafından iki ayrı dünyaya ayrılıyordu, şehrin daha iyi bölgesi sayılan doğu yakasına ve daha kötü olan batıya. Esasında dünya burada, bir zamanlar olduğunun tam tersine rolleri değişiyordu. Daha aşağıdaki, "doğulu" Brunnen Caddesi'nde iddialara göre önlere limuzinleriyle Rus ve Çinli simsarların ve koleksiyonerlerin geçtiği popüler kafeler, şarküteriler ve galeriler bulunuyordu. Paul şöyle düşünmüştü: Brunnen Caddesi'nin doğu kanadı ile caddenin batı kısmında bulunan galerisinin arasındaki uzaklık sadece 250 metreydi, tek yapması gereken doğru yerlere caddenin batıya doğru devam ettiğini gösteren birkaç işaret yerleştirmekti. Simsarlar Pekin, Şangay, Dubai, Moskova, Bombay, New York ya da Miami'den geliyorlardı, şu birkaç metreyi de pekâlâ kat edebilirlerdi.

Birkaç gün önce Christina, onu kendisiyle Barselona'ya gelmeye ikna etmek için galeriye geldiğinde, "Cad-

1. Aşağı Bakan Köpek (*adho mukha svanasana*) duruşundayken kol ve omuz bölgesini güçlendirmek için yapılan bir egzersiz kastediliyor. (Y.N.)

denin doğu kısmı Mitte, batı tarafıysa Wedding bölgesi. Acaba yer mi yanlış?” demişti.

“Duyan da burasını Kuzey Kore zanner! Cadde- nin doğu tarafına birkaç metre uzaklıktayız alt tarafı. Wedding’in değeri artacak! Neukölln ve Pankow da popülerleşti, Wedding de keşfedilecek, Mitte’ye bir dakika uzaklıkta olduğunu düşününce gayet mantıklı,” diye açıklamıştı Paul; yapılması gereken tek şey sırtını böyle bir caddeye dayamaktı, gerisi kendiliğinden gelirdi.

Islak bir köpek galeriye daldı, ardından da Gina’nın köpek bakım salonundan bir çalışan; elinde devasa bir fön makinesi vardı. “Ama böyle yapmıyoruz hayatım!” dedi. “Seni böyle sırlıklam teslim edecek olursam annen ne der sonra!” Kadın histerik haldeki köpeği bir köşeye sıkıştırdı, hayvan galeriden kaçtı, kadın arkasından koştu.

“Lanet it!” diye söylendi Paul.

“Neukölln’e hiç gitmedim. Bu dediğın ne zaman oldu?” diye sormuştu Christina.

“İsteddiğin emlakçıya sorabilirsin. Son zamanlarda fiyatlar epey yükseldi, burada da aynısı olacak. Merkez bize doğru genişlediği zaman da burada köpek falan fönlenmeyecek. Düşünsene, Brunnen Caddesi’nde Tarantino’nun bizzat gelip görmek isteyeceği Tarantino baru açılıyor, duvarda orijinal *Kill Bill* kılıçları asılı.”

“Tamam, belki de burası doğru yerdir. Önce bir köpek gelir, sonra da John Travolta,” demişti Christina ve profesörüyle vedalaşmak üzere enstitüye doğru yola koyalmıştı.

Sonuç olarak Paul birkaç aydır Brunnen Caddesi’nin batı yakasında oturup, Wedding’in popülerleşmesini ve uluslararası sanat piyasasını bekliyordu, ancak galerisine gelen tek şey annesinin paketleriydi. Annesi, yaşadığı Lanzarote’den devamlı büyük, hafif paketler gönderiyordu.

Paul, kafeden çıkıp galerisine döndüğünde annesine telefonda açıklamada bulundu: “Paket için teşekkür ederim, ama buradan alacağım salata sanırım daha taze olacaktır.”

“Ama benim sana gönderdiklerim çok özel. Sizin o vitaminsiz büyük şehrinizde böylesi yok,” diye karşılık verdi annesi. “Vitaminsiz büyükşehir” annesinin sık kullandığı bir tabirdi ve aslında şöyle demek istiyordu: Berlin’de insan hayatta kalmaz, nasıl olur da böyle bir yere insan bile isteye taşınır? Bu şehir organik değil, doğru dürüst gıda yok, resmen kıtlık şehri, iyisi mi sen yanıma, adaya geri dön.

“Bildğin marul, ondan burada da var, herhangi bir süpermarketten alabiliyoruz,” dedi Paul, hoş bunu daha önce çokça söylemişti.

“Geçenlerde o vitaminsiz şehirdeyken sizin süpermarketlerde sadece kıvırcık salata gördüm, güçsüz, enerjisiz, öylece etrafa saçılmış yapraklar,” diye iddia etti annesi – Berlin’e son gelişinde duvar hâlâ yerli yerindeydi.

Belki de o zamanlar salatalar gerçekten de iyi gözükmüyordu, diye düşündü Paul, ne de olsa Batı Almanya’dan gönderiliyor ve Doğu Almanya boyunca yol kat ediyorlardı.

“Tabii,” diye kabul etti Paul, “o zamanlar Batı Almanya’da doğru dürüst salata tarlaları yoktu belki, ama duvar yıkıldıktan sonra durum değişti. Brandenburg’un tamamı iyi kalite işlenebilir toprak. Hava köprüsü günleri geride kaldı! O zamanlar müttefiklerin Berlin’e tedarik sağlaması gerekiyordu, ama artık öyle bir durum yok ki.” Annesi tarihsel açıklamalarla pek ilgilenmediği için Paul tekrar sadede gelmeye çalıştı: “Paketin Lanzarote’den buraya ulaşması bir haftadan uzun sürüyor. İnan bana, buraya gelen salata senin bana yolladığından çok daha farklı gözüküyor. Hem bazen hafta sonu boyunca paketleri depoda bekletiyorlar.”

Annesinin salataları depoda çürümesinler diye Paul'ün kapanış saatinden önce alelacele postaneye koşturmak zorunda kaldığı cumartesi günleri oluyordu.

“İnsanın eline küçücük bir kâğıt tutuşturuyorlar, sonra da dünya kadar yol yürüyorum, postane bana süpermarketten daha uzak! Saçma sapan sıralar oluyor, teyzeler saatlerce birtakım formlar dolduruyorlar ve sırada ne kadar uzun beklersem senin paketlerini açmaktan da o kadar korkar hale geliyorum.”

Daha önce defalarca annesinin Lanzarote'den aldığı salatanın İspanya anakarasından geliyor olabileceğini ve bir marulu dünyanın öbür ucuna göndermenin delilik olduğunu açıklamıştı. Annesinin salatayı Playa Blanca'daki postaneye yetiştirmek için Corsa'sıyla adada son sürat gidişini hayal etmek bile Paul'ü huzursuz ediyordu, çünkü annesi kuralları, geçiş önceliğini ya da kavşak ve dönüşlerdeki şerit çizgilerini pek önemsemiyordu, hatta bunu –gayet ciddi bir şekilde– '68 devriminin toplumu sorgulayan mücadelecî ruhuna dayandırıyor; arabasını o dönemden beri böyle sürüyormuş, öyleymiş işte. En tehlikelisi ise Lanzarote'nin dolambaçlı yollarıydı; annesinin hızlı salata teslimatını engelliyorlardı, o da bu yüzden hiçbir şekilde yavaşlamadan ve ölümsüzlüğüne duyduğu o kadim inançla kavşaklara dalıveriyordu.

“Christina'yla neler oluyor?” diye sordu annesi.

“Barselona'da. Ben de burada kaldım,” diye cevap verdi Paul.

“Güzel. Şimdi tamamen kendine odaklanabilirsin. Galeride işler nasıl gidiyor?”

“Sağ ol, gayet iyi. Tobias Halmer sergisi devam ediyor.”

“Bir şeyler sattın mı peki?” Annesi, *económica-telefónica* tarifesiyle sonsuza kadar telefonda konuşup sorular sorabilirdi.

“Satmaya hazırlıyorum,” diye karşılık verdi Paul.

“Piyasada biraz daha çevrene bakınman lazım, sırf sempatik buluyorsun diye karşına çıkan ilk kişiyle iş yapma. Genelde iş yaptıkların, itici buldukların olacaktır. Hem ben bu ressamın adını daha önce hiç duymadım. Şu Halmer projenden tamamen emin misin?”

“Evet,” dedi Paul.

Paul’ün henüz emin olmadığı şey, annesine Halmer’in kör bir ressam olduğunu söyleyip söylememektir. Paul, Halmer’in resimlerine ve renklerine anında âşık olmuştu, belki de onu böylesine etkileyen ressamın trajik hikâyesi ya da kör ressamlığın yepyeni bir şey olabileceği fikri olmuştu, zira sanat piyasasında devamlı yeni bir şey bulmak gerekiyordu. Ne var ki konuyu gerçekten de enine boyuna hesaplamış mıydı yoksa duygularıyla mı hareket etmişti, işte bundan pek emin olamıyordu.

“Ne diyeceğim,” diye devam etti annesi, “ben şimdi sana acil postayla hindiba göndereyim, ıslak tülbentlere de sararım ki daha uzun dayansın. Böylece doğum gününde şöyle enfes, taze bir salata yiyebilirsin!”

Kovac ve Halmer Projesi

Galerisine göz atan tek tüccar, Hırvat hurdacı Kovac’tı. “Paul’s Painter”ın karşısında ayrı ayrı parçalardan araba topladığı montaj atölyesi vardı. Paul pek çok defa çekiciyle geri geri gelirken yoğun Brunnen Caddesi trafiğine sorunsuzca çıkabilmesi için ona yardımcı olmuştu.

Kovac oldukça ufak tefekti, orta yaşına rağmen genç, hınzır ifadeli, genelde yağ ya da pas lekeli bir yüzü vardı ve hep ıslığıyla birtakım melodiler çalardı, oysa kesinlikle müzik kulağı yoktu. Yine de gün boyunca vidaladığı saç ve araba parçalarının arasında sürekli ıslık tuttururdu. Paul, Kovac’ın araba hırsızlarıyla da beraber çalıştı-

ğından emindi, zira bazı geceler sokağına far ışıkları, Paul'ün odasına kadar sızan forkliftler geliyordu ve Paul uzandığı yoga matından araçların indirilişini görebiliyordu. Ertesi gün de atölyeye tıpkı Kovac'a benzeyen insanlar doluyor ve arabaları söküp, yeniden birleştirerek farklı arabalar haline getiriyorlardı. Paul, Kovac'ın dört arabadan beş tane çıkarabileceğini düşünüyordu. Ayrıca, Kovac'ta daima en az az kendisi kadar hayat enerjisi içeren kaçak Hırvat içkisi bulunuyordu.

Paul doğum günü sabahı yine elinde ihbar notuyla postaneye koşturmak zorunda kalmamak için galeride annesinden gelecek ekspres paketi bekledi. Kovac doğum gününü kutlamak için saat 9.00'da elinde bir şnaps bidonu ve iki kadehle çıkageldi, içkinin tamamını Paul'e hediye etti, bidonu sonra geri alacaktı ama. Kadeh tokuşturdular, Kovac şnapsı kafasına diktikten sonra sanki Paul'ün problemlerine o anda bir çözüm bulmuş edasıyla lafa girdi: "Paulus!" Paul'e daima "Paulus" diye hitap ediyordu. "Yükle getir, Kovac diyor ki: Yükle getir sanat tüccarlarını!"

"O ne demek ya, yükle getir?" diye sordu Paul. "Bunlar araba değil ki, sanat tüccarı."

Gözlükçü Meyer'den çıkan iki müşteri vardı. İçeriye girdiler, Tobias Halmer'in tablolarının önüne geçip Meyer camlarının kalitesini test ettiler; siyah kemik çerçeveli deneme gözlükleriyle Andy Warhol'a benziyorlardı.

"Yükleyip getirmek, kaçırmak, mafya tarzı, kızmaca yok ama Paulus, katakulli işte!" diye cevap verdi Kovac. Paul ona sanatsal ürünlerin satış rekorlarından bahsettiğinden beri Kovac hayretler içerisindeydi. Sanatçının yüzeyinde bizzat kendi spermiyle çalıştığı bir Usame bin Ladin fotoğrafının sekiz Mercedes değerinde olduğunu duyduğunda çocuk gibi şaşırmıştı; alt tarafı ünlü bir te-

röristin üstüne boşalınmış fotoğrafı. Peki ya formaldehite yatırılmış bir çekiçbaş köpekbalığının aşağı yukarı 160 tane sıfır Mercedes etmesi!

“Dünya ne manyak!” diye iç çekti Kovac. Oldukça sık “manyak” derdi, genelde bağırarak, örneğin çekicisiyle geri geri gelirken demir kapıyı sıyrıp geçtiğinde ve bu Paul’ün suçu olduğunda, çünkü “manyak” bakmış ya da “manyak” bir el işareti yapmış olurdu. Zaman zaman atölyesinde çalışırken kendi kendine sinirlenip, “Manyak!” diye sövdüğü de duyulurdu.

Paul’e haftada iki defa yeni tablolar geliyordu, çünkü Tobias Halmer kendini durduramıyordu. Hepsinde de bir kazada kaybettiği kızını resmediyordu. Halmer, bir doğum günü partisi için mavi elbisesini giymiş ve elinde bir çiçek tutan kızını çekip kurtarmaya çalışmıştı. Kamyon, kızın küçük bedenine arkadan çarpmıştı, baba ise gözlerinden öyle ağır yaralanmıştı ki kızının ölüsünü görememişti bile. Hastaneden taburcu olduktan sonra elleriyle etrafı yoklaya yoklaya evindeki atölyeye girmiş ve o kör haliyle tuval çerçevesi çakmış, zar zor bez germiş ve hangisinin hangisi olduğunu bilmeden renkleri karıştırmıştı. Korkunç bir sabırsızlık, telaş ve çaresizlik içinde ilk tabloyu bitirmişti. Sonra ikinciye başlamıştı; durmadan kızını resmediyor ve günden güne nasıl görüneceğini hayal ediyordu, böylece yaşamaya devam edecek ve büyüyecekti.

Paul kırkın üstünde tabloyu Kovac’ın deposuna koymak zorunda kalmıştı çünkü hepsini galeriye sığdırmasını imkân yoktu. Galeride beş tane tablo asılıydı: en büyük, en renkli, en çok satış potansiyeli olanlar. Halmer takıntılı bir şekilde resim yapıyordu ve kolları ya da ayakları kızının bedeninden fazla uzağa resmedecek olursa sosyal hizmet görevlisi “Biraz daha sola,” ya da “Biraz daha yukarı,” diye onu uyarıyordu. Bununla bera-

ber Paul'ün en etkileyici bulduğu eserler görevli evine gittikten sonra ortaya çıkanlardı. Halmer o anlarda renkleri ve kızına dair hatıralarını tuval bezinin üzerine özgürce akıtıyordu.

Kovac bidondan etrafa bir damla döküp saçmaksızın küçük kadehlere tekrar içki dolduruyordu.

“Kovac'çığım, şu yeni tabloyu da sana getirebilir miyim?” diye sordu Paul. “Nereye sığdıracağımı bilemiyorum artık.”

“Olur,” diye cevap verdi Kovac. “Ama eninde sonunda şu sanat tüccarlarını otobüse yükleyip Brunnen Caddesi'ne, galerinin önüne kadar getirmen gerek. Mafya tarzı, ben alırım.” Sonra kaçak içki dolu iki kadehi de kafasına dikip derin bir nefes aldı. “Burası hâlâ çamaşırhane gibi kokuyor!”

“*Mafya tarzı* ne demek yahu? Hırvat araba hırsızlarından mı bahsediyorsun? Hem buraya zorla getirilmiş bir simsar neden bir şey alsın ki, kimsenin bunu komik bulacağını sanmıyorum,” dedi Paul. Bu simsar-kaçırma-muhabbeti yavaş yavaş canını sıkmaya başlamıştı, insan Kovac'la ilgili ne düşüneceğini kestiremiyordu, belki de gerçekten adamları zorlayabileceğine inanıyordu. “Ayrıca bu çamaşırhane kokusu olayını da anlamıyorum! Buranın şu an balta girmemiş orman gibi kokuyor olması gerekiyordu!”

Paul'ün cep telefonu bipledi, Christina'dan bir SMS:

Odamı açık maviye boyadım+yerleştirdim. Masa pencerenin önünde. Yarın laboratuvara başlıyorum. Hava güneşli. Hayat. Her şey öyle yeni, öyle güzel ki. Wedding yükselişe geçene kadar Barselona'da bekleyebilirsin. Ziyaretime gel! Sevgiler.

Paul ekranına bakıyordu. Nasıl bir cevap vermesi ge-

rektiğini düşündü. Acaba daha sonra mı cevaplamalıydı? Galeri projesine başladığında Christina onun yanındaydı, ama şimdi, hem de dört günde, kendine yeni bir hayat kurmuştu: “Ziyaretime gel! Sevgiler.” Öylece gidip onu ziyaret edemezdi, bu onun yoluydu, kendisinininki değil. Christina laboratuvarında çalışıp kariyerinde yükselirken Paul Barselona sokaklarında takılacak ve öylece onu bekleyecekti, kaldı ki doğum gününü de unutmuştu. Hem: “Sevgiler” ne demektir?!

Christina, porno projesi ve tereyağlı kek

Yılbaşında onunla birlikte Botanik Bahçesi’ne gitmişlerdi. Paul’ün üstünde eski kırmızı kar montu, onun elindeyse laboratuvar için tohumunu çıkarmak üzere atkestanelerinin meyvelerini kestiği bir mutfak bıçağı vardı. Kestiği meyveleri bir beze sarıp çantasına koymuştu. Paul bunun sanat piyasasının ve üstünde ruh hastası spermlerin olduğu Usame bin Ladin fotoğrafının aksine, anlamlı olduğunu düşünmüştü. Uzaklarda, koyu öğleden sonrası göğünde tek tük havai fişekler patlıyordu.

Paul bir maytap yakmış ve diğer elini yemin ediyormuş gibi kaldırmıştı: “Yeni yılda kör resmini revaçta bir marka haline getireceğim. Bütün ressamalar, hatta başarılı olanlar bile –çünkü başarılı olmaya devam edecekler– bana gelecek ve birdenbire kör olduklarını iddia edecekler. Birdenbire her yer başarılı kör ressam kaynayacak!”

Bunları söylerken atkestanenin kızılımsı taçyapraklarının altında duruyordu; Christina’nın fark ettiği üzere bu taçyapraklarına kışın az rastlanırdı.

“Bu açgözlü sanatçıları körlük testi için duvara karşı yürütmeyi hayal ediyorum, çünkü ben sadece körlüğünü kanıtlayabilen ressamaları sergileyeceğim. Tabii duvarı

gayet iyi görüyor olmalarına rağmen –zira sadece kör taklidi yapıyor olacaklar– kafalarını duvara toslamak zorunda kalacaklar! Duvar bu sahtekârların kanyla kaplanıncaya değin biraz müzik de koyarım belki. Sonra projeyi durdururum, Kovac hepsini dışarı sepetler, ben de duvarı sergileyiveririm, kataloga da ufak bir açıklama yazısı koyarım. Kanlı duvar, dünya hakkında her şeyi söyleyecektir zaten.”

“Paul, şu senin kör ressamlar olayının Wedding’de pek iş yapacağını zannetmiyorum,” dedi Christina, “ama âşığım.”

Paul sustu ve Christina’nın mutfak bıçağına baktı.

“Seni inceleyeceğim,” diye devam etti Christina. “Bir de atkestanelerini, tezimin konusu bu olacak, sabunağacıgiller. Az önce karar verdim.”

Christina, Paul’ü öperken bir yandan da onun dayandığı ağaca sarılıyordu; o anda Paul bile kendinden hoşlandı, o da olsa kendini öperdi: eğer daima biraz önce konuştuğu gibi düşünmeyi ve öyle olmayı başarırsa özgür olur, dünyayla arasına küskün olmayan bir gurur koyabilirdi.

“Galeride bir paket var,” dedi Christina. “Annen sana salata mı gönderiyor?”

“Evet, onun gibi bir şey, daha çok sembolik,” diye cevap verdi Paul.

“İçinde salata olan sembolik paketler mi?” diye sordu Christina garipsemiş bir ifadeyle. “Ta Lanzarote’dan Berlin’e?”

“Artık zaten her şey bir yerlerden gönderiliyor. Annem hava köprücülüğü oynamayı seviyor,” diye açıkladı Paul.

“Peki bunu neden yapıyor?” diye sorgulamaya devam etti Christina.

“Salata yiyeyim diye, neden olacak?”

Berlin’de yeni bir hayat kurmaya çalışan Paul Wendland Kück’ün hayatı, annesinden gelen bir telefonla bambaşka bir seyre girer: “Kuzey’in Rodin”i olarak anılan heykeltıraş dedesinden yadigâr evleri, bataklık bölgesi Worpswede’de yavaş yavaş toprağa gömül-
mektedir. Paul tadilatla ilgilenmek ve belediye tarafından yüzyılın sanatçısı seçilen dedenin devasa heykellerini bataklıktan kurtar-
mak üzere yıllar sonra memleketine dönmek zorunda kalır.

Kendi halinde bir sanat galerisi işletmecisi olan Paul’ün angarya işleri halletmek için çıktığı yolculuğu, şimdi ile geçmişin farklı zaman katmanları ve kişileri arasında gidip gelen trajikomik, heyecan yüklü bir aile hikâyesine evrilir: Sanatçı kolonisine dönüşen bir kasaba, 68 kuşağından çıkıp New Age kültürüne uyumlanmış baskın bir anne, bir gardırobun içinde dünyaya gelen bir oğul, cebinde poşet rezene çayıyla gezen, unutulmuş bir ressam, Rilke’nin olduğu iddia edilen ve her misafire gösterilen kutsal tencere...

Moritz Rinke, yayımlandığı sene çoksatarlar arasına giren *Yüzyılın İçinden Düşen Adam*’da karakterlerinin derinliklerine inerken, tıpkı Worpswede bataklıklarından çıkan cesetler gibi derine gömülmüş karanlık sırları gün ışığına çıkarıyor.

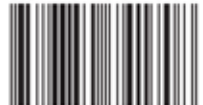
#aileromanı #sanatçı #sanatçıkolonisi #nazidönemi
#çağdaşalmanedebiyatı

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4170-8

9 789750 741708